Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 248. — ŠTEV. 248. NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 22, 1923. — PONDELJEK, 22. OKTOBRA, 1923. VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

PROKLAMACIJA PORENSKE REPUBLIKE

Separatisti so včeraj proklamirali v Aachenu porensko republiko. — Dr. Dorten bo najbrže izvoljen predsednikom novega nestvora. — Belgijci so baje dobro vedeli za skovano zaroto. — Provizorična vlada bo skrbela za hrano in delo.

Aachen, Nemčija, 21. oktobra. — Dva tisoč separatistov je danes zasedlo mestno hišo in provincijalni urad. Nad obema hišama so razvili separatisti zastavo porenske republike.

Provizorična vlada je izdala proklamacijo, v kateri prepoveduje vsak odpor proti sedanji oblasti. Vsakdo, kdor se bo količkaj prekršil, bo strogo kaznovan.

Separatisti bodo začeli v najkrajšem času prodirati proti jugu, kjer je angleška okupacijska zona, ter proti severu, kjer je belgijska zona.

Proklamacijo sta podpisala neki Decker in dr. Guthard. Podpisala sta jo v imenu in po naročilu dr. Dortena.

Slednji bo najbrže proklamiran predsednikom nove republike.

V proklamaciji je rečeno, da je porenska republika završeno dejstvo in da bo vsak odpor proti nji nasilno zatrt. Provizorična vlada obljublja, da bo vsem ljudem preskrbela hrano in delo.

Berlin, Nemčija, 21. oktobra. — Danes je bila v Aachenu proklamirana porenska republika.

Separatisti so zasedli mestno hišo ter poštni in brzojavni urad.

Splošno prevladuje mnenje, da so Belgijci že vnaprej vedeli o zasnovani zaroti.

Bruselj, Belgija, 21. oktobra. — Danes je bil sklican belgijski kabinet, ki se je začel takoj baviti z novim položajem, to se pravi, z ustanovitvijo nove republike.

Belgijska vlada je naročila svojim četam v okolici Aachena, naj ne motijo nadaljnega razvoja ter naj posežejo vmes le v slučaju nemirov oziroma demonstracij.

Aachenski župan se je pridržal separatistom.

Pariz, Francija, 21. otkobra. — Danes je bila proklamirana v Aachenu porenska republika. Separatisti baje prodirajo proti Kolinu, ki se nahaja v angleški okupacijski zoni. Kolin je pa obenem tudi glavni stan močnega protiseparatističnega gibanja. Francija podpira vsako separatistično gibanje. Z veseljem je pozdravila porensko republiko, ki je prvo znamenje krušitve Nemčije.

Do večera je dospelo sem le malo podrobnosti o dogodkih v Aachenu.

Berlin, Nemčija, 21. oktobra. — Berlinska vlada bo poslala te dni na Saško še več svojega vojaštva. Njen trden namen je zatreti tamošnje komunistično gibanje.

UPOR V MANILI.

Manila, 21. oktobra. — Governer okraja Colabati je brzojavil governerju Woodu, da se je uprlo 190 domačinov. Vsi so dobro oboroženi ter pravijo, da ne bodo priznali sedanje vlade.

General Wood je poslal governerju na pomoč dvesto vojakov.

STEINMETZ JE NEVARNO ZBOLEL.

Schenectady, N. Y., 21. okt. — Slavni električar dr. Charles Steinmetz je nevarno zbolel. Šele danes se je izvedelo, da je že sedem dni v postelji. Zdravniki pravijo, da ima srčno napako.

VALEŠKI PRINC BO OBISKAL JUŽNO AFRIKO.

London, Anglija, 21. oktobra. — Komaj se je vrnil domov valeški princ, je že izdelal načrt za svoje bodoče potovanje. Obiskal bo južno Afriko. To je še edino ozemlje angleškega kraljestva, katerega dosedaj še ni videl.

DENARNA IZPLAČILA

V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač na hitro izplačilo najugodneje.

1000 Din. $12.80
2000 Din. $25.40
500 Din. $63.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir $10.10
300 lir $14.85
500 lir $24.25
1000 lir $47.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj ot 200 lir računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Za pošiljatve, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovoljujemo po mogočnosti še posebni popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Načunamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posebno oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

POVODENJ V OKLAHOMA CITY.

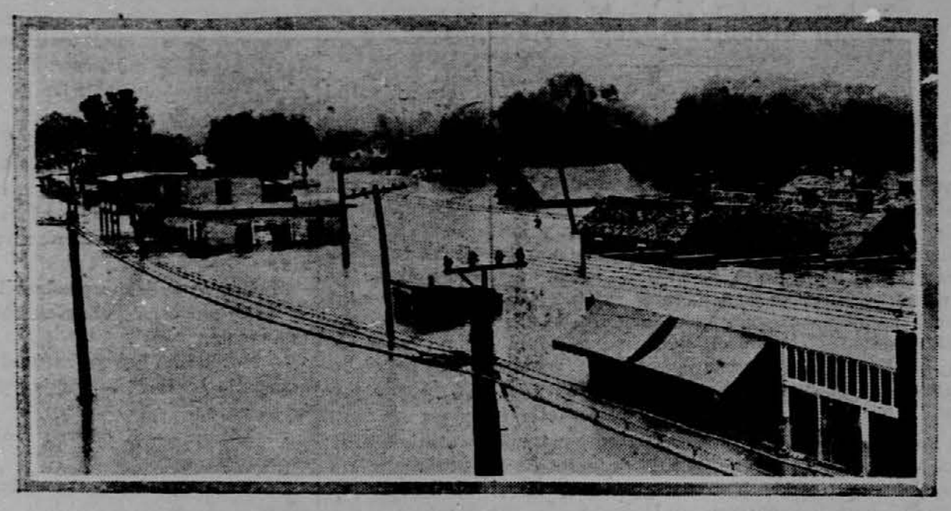

Slika nam kaže pogled na del Oklahoma City. Povodenj je povzročila velikansko škodo.

ODLOČNE ZAHTEVE SUHEGA KOMISARJA

Prohibicijski komisar pravi, naj bi bil vsak, kdor bi prodajal slabo pijačo s smrtjo kaznovan. Oba sta kriva: kupec in prodajalec.

Washington, D. C., 21. okt. — Zvez. prohibicijski komisar Haynes je izdelal nov načrt, s pomočjo katerega bo skušal ugnati v kozji rog butlegarje, munšajnarje in pijance.

Svoj načrt bo predložil konferenci governerjev, ki se bo v kratkem času vršila.

Po njegovem mnenju bi bilo najboljše, če bi pri odpravi pijače skupno delovale zvezne, državne in okrajne oblasti. Brez trdnega sodelovanja se ne more nič opraviti.

Z manjšimi slučaji naj se bavijo lokalne oblasti, z večjimi državne, z vsemi zadevami, ki se tičejo importa pijače in prodaje na debelo, naj se pa bavi zvezna oblast.

Governerji naj priporoče državnim zakonodajam, naj sprejmejo naslednje odredbe:

Vsak, kdor prodaja strupeno žganje (lesni alkohol), naj bo s smrtjo kaznovan. Oni, ki ga dobe pri uničevanju zaloge ali aparatov za kuhanje žganje, naj bo ravno tako kaznovan kot da bi našli pri njem cele aparate.

Kazen za pijane šoferje naj se poostri. Kupec in prodajalec opojnih pijač sta enako kriva.

Butlegarja, ki ima pri sebi orožje, naj zadene kazen petih let.

To so stroge odredbe, katere je baje odobril tudi predsednik Coolidge.

GENERAL HALLER JE ODLOŽIL MANDAT.

Varšava, Poljska, 20. oktobra General Joseph Haller, vrhovni poveljnik poljske armade, kateri se sedaj mudi v Združenih državah, je sporočil predsedniku poslanske zbornice, da odstopa kot poslanec. Za vzrok je navedel dejstvo, da se vojak ne sme vmešavati v politiko. Vojak naj se drži vojaščine, politik pa politike.

LLOYD GEORGE PRAVI, DA PODPIRA FRANCIJA NEMŠKE SEPARATISTE.

Loisville, Ky., 21. oktobra. — Ko so pokazali Lloyd Georgu brzojavko, da so proklamirali nemški separatisti v Aachenu republiko, je rekel, da je separatistično gibanje financirano s francoskim denarjem. On je baje že vnaprej vedel, da je bil prvotni namen francoske invazije razdeliti Nemčijo v skupino malih držav, katere bi Francozi povsem lahko kontrolirali.

Porenska republika bo pa le začasna.

TROJNA ZVEZA MED FRANCIJO IN ČEŠKO

Obisk predsednika čehoslovaške republike je bil dalekosežnega pomena. — Francija je priredila Masaryku na čast velike manevre.

Pariz, Francija, 20. oktobra. — Danes je odpotoval od tukaj predsednik čehoslovaške republike, Masaryk. Njegov obisk je bil dalekosežnega pomena za obe državi.

Med Francijo in Čehoslovaško bo v najkrajšem času sklenjena trdna gospodarska politična in vojaška zveza.

Francija ima že podobne zveze s Poljsko, Romunsko, in Jugoslavijo. Vsem tem državam je dala Francija na razpolago velike množine denarja, da so si ž njim lahko nakupile v Franciji orožja.

(Jugoslavija, Romunska, Poljska in sedaj še Čehoslovaška, so ponžne služabnice Francije, katerih se slednja poslužuje v svoji politiki proti sovjetski Rusiji. Uredni).

Na čast predsedniku Masaryku je priedila francoska vlada velikanske vojaške vaje v Chalons. Pokazali so mu najmodernejše topove, tanke, zrakoplove itd.

Masaryk se je na ta način prepričal o veliki vojaški moči svojega bodočega zaveznika.

Eden najbolj zmožnih evropskih diplomatov, čehoslovaški ministrski predsednik Beneš, je bil proti zvezi s Francijo, ker je v Čehoslovaški nad tri milijone Nemcev.

Masaryk se pa ni oziral na njegove proteste ter je uravnal pot za nameravano zvezo.

VELIKANSKI POŽAR V GEORGIJI.

Quitman, Ga., 21. oktobra. — V tukajšnjem mestu je izbruhnil velik požar ter uničil skoraj ves trgovski del mesta. Povzročena škoda znaša nad dva miljona dolarjev. Kolikor se je moglo dosedaj dognati, ogenj ni bil podtaknjen.

AMERIŠKI DRŽAVNI DOLG.

Naš državni dolg se je v septembru zmanjšal za 74 milijonov dolarjev. Od 1. avgusta 1919, ko je bil dosežen višek narodnega dolga, so Združene države odplačale na račun tega dolga 4471 milijonov dolarjev. Izgleda, kakor da naš finančni tajnik, Mr. Mellon, dobro razume svoj posel. Evropskim vladam bi priporočali, da pošiljejo svoje finančne ministre v Washington, da jih Mr. pouči o tem poslu, toda vladi v Washingtonu pa bi v tem slučaju priporočali, da zaklene zakladnico z devetimi ključi.

KRONPRINC SE HOČE VRNITI V DOMOVINO

Bivši nemški kronprinc je priznal republikansko vlado na Nemškem ter vložil prošnjo za povratek v domovino. — Viljem ni zapleten v monarhistično gibanje.

Berlin, Nemčija, 20. oktobra. — Po petih letih izgnanstva se pripravlja bivši nemški kronprinc na povratek v domovino.

S tem ker je poslal nemški vladi prošnjo za povratek, je priznal nemško republiko in sedanjo nemško vlado. Če bo njegovi prošnji ugodeno, se bo naselil na enem svojih posestev kot privaten človek ter se ne bo vmešaval v politiko. Njegova edina želja je baje, da bi se združil s svojo družino, od katere je ločen že izza leta 1916.

V prošnji je izjavil, da priznava sedanjo vlado kot postavno nemško vlado ter obljubil, da se v slučaju vrnitve ne bo vmešaval v politiko.

Njegovi prošnji nihče ne nasprotuje. Celo nemški socijalisti so za to, da se vrne v domovino.

Nekateri radikalci sicer pravijo, da se ne bo mogel vzdržati monarhističnega gibanja. Kronprinc pa izjavlja, da bi lahko že v svojem pregnanstvu uvedel veliko agitacijo za ustanovljenje monarhije, kajti v pregnanstvu je imel za to dovolj prilike in bi v to svrho tudi lahko dobil denarja, kolikor bi ga hotel.

OFICIJELNO BESEDILO PORENSKE PROKLAMACIJE.

Berlin, Nemčija, 21. oktobra. — Berlinska vlada je danes objavila dve proklamaciji, kateri so izdali porenski separatisti.

Prva slove:

Porenski narod! Udarila je ura svobode. Berlin nas je pahnil v revščino in obup. Povzpeli smo se s svojo lastno močjo.

Danes proglašamo porensko republiko. Svobodno in neodvisno. Mi hočemo živeti v miru in prijateljstvu s svojimi sosedi ter pomagati pri preosnovi Evrope.

Vsak delavec naj stopi na svoje mesto. Vlada bo poskrbela, da bo imel vsak dovolj kruha in dela.

Druga proklamacija se glasi:

Porenska republika je završeno dejstvo. Vsak odpor bo brez usmiljenja zatrt. Kršilce javnega reda bo zadela najstrožja kazen.

Za delo, za hrano in za mir bo skrbela vlada.

VOLITVE NA DUNAJU.

Dunaj, Avstrija, 21. oktobra. — Danes so se vršile tukaj državnozborske volitve.

Prvi dan je povsem mirno potekel.

VELIKE HOMATIJE IN ZMEDE V NEMČIJI

Berlinska vlada pravi, da bo s smrtjo kaznovan vsakdo, kdor bo skušal nasilno preprečiti razpust proletarskih skupin. — Vlada proti vladi — general proti generalu. — Vlada sestavlja novo noto, ki jo bo poslala reparacijski komisiji.

Monakovo, Bavarska, 21. oktobra. — Bavarska vlada je imenovala danes generala von Lossowa poveljnikom bavarske domobranske divizije.

Včeraj je berlinska vlada von Lossova odpustila, češ, da je kriv nepokorščine. S tem da je bavarska vlada to storila, se je pregrešila proti nemški vladi. Tako že vsaj govori v berlinskih vladnih krogih.

Berlin, Nemčija, 20. oktobra. — Saški minisrski predsednik Zeigner je odločno izjavil, da ne bo razpustil takozvanih proletarskih stotin, ki so se organizirale proti fašistom.

Poveljnik državne brambe na Saškem, gen. Mueller je izdal proklamacijo, v kateri pravi, da bo usmrčen vsakdo, kdor bo hotel nasilno preprečiti razpust teh organizacij.

General Mueller je dobil v zadnjem času močna ojačenja, in sicer 25 bataljonov iz berlinske okolice.

Isočasno se je vršila v Berlinu važna kabinetna seje glede odnošajev napram Franciji in Bavarski.

Po štiri ure trajajočem zborovanju je bilo sklenjeno, naj se odgodi konferenco do pondeljka.

Ministri so razpravljali o naslednjih vprašanjih: —

"Ali naj Nemčija sklene, da ne bo več pošiljala Belgiji in Franciji orožje?"

"Ali naj nemška vlada obdrži svojo avtoriteto na Bavarskem s tem, da se bo protivila bavarskemu odporu?

Vlada sestavlja novo noto, ki jo bo poslala reparacijski komisiji, ter zahteva v nji: večletni moratorij; preiskavo, če je Nemčija zmožna plačati ali ne; nova pogajanja glede nove plačilne pogodbe.

Za temelje pogajanj so sprejeti novi belgijski predlogi glede monopola na sladkor, alkohol in sol.

Nemčija vztraja na stališču, da ne more zaenkrat ničesar plačati, ker bi na ta način oslabila svoje finančne reforme.

Oficijelni krogi so mnenja, da bi Nemčija ugodila vsem Poincarejevim zahtevam, da pa Poincare noče staviti nobenih zahtev, ker je njegov edin namen uničiti Nemčijo.

Berlin, Nemčija, 21. oktobra. — Nemčija je poslala triindvajsetim narodom posebno spomenico, v kateri dolži Francijo, da je kriva lakote, revščine in obupnih razmer v deželi. Nemčija bi baje prav lahko uredila razmere v Ruhr okraju, če bi ji Francija ne metala polen pod noge.

Berlin, Nemčija, 21. oktobra. — Kancler Stresemann bo danes javno razpravljal o nemških zunanjih odnošajih ter o položaju v Porurju. Nemčija ne bo zanaprej plačala niti centa, če Francija ne bo omogočila nemški vladi vzdržati avtoritete.

Dunaj, Avstrija, 20. oktobra. — Mestni svet je sklenil poslati nemškim revežem milijardo avstrijskih kron.

Berlin, Nemčija, 21. oktobra. — Iz Varšave poročajo, da so premogarji v Gornji Šleziji zaštrajkali. Zahtevajo dvesto-odstotno povišanje plače. Vlada jim nudi samo 130 odstotkov.

Boston, Mass., 20. oktobra. — Sem je dospelo poročilo, da so vsi ameriški študentje, ki so študirali na berlinski univerzi, prosili za prestop na univerzo v Edinburghu.

DVOJČKI DELAJO UČITELJICAM PREGLAVICE.

Wallingford, Conn., 21. okt. — V enem samem razredu tukajšnje šole je osem parov dvojčkov. Dvojčkil so si tako podobni, da jih učiteljice ne morejo razločevati.

GONZALES ROA BO BODOČI POSLANIK.

Nogales, Arizona, 21. oktobra. Znani mehiški diplomat Ignacio Bonilas pravi, da bo bodoči mehiški poslanik v Združenih državah Fernando Gonzales Roa.

BIVŠI NADVOJVODA — RAVNATELJ TOVARNE.

Berlin, Nemčija, 21. oktobra. — Bivi avstrijski nadvojvoda Emil Josip Franc je bil imenovan ravnateljem velike steklarne v Budimpešti. Nadvojvoda je več let študiral v Nemčiji ter si je pridobil potrebno znanje.

VELIK BLIZARD V KANADI.

Sudbury, Ontario, 21. oktobra. Nad Horne Pane, Ontario je divjal strahovit vihar. Padlo je dva čevlja snega.

AMER. POSLANIK SE VRAČA IZ JAPONSKE.

Tokio, Japonsko, 21. oktobra. — Včeraj je odpotoval proti Ameriki Cyrus E. Woods, ameriški poslanik na Japonskem. V Ameriko bo pripeljal tudi svojo mater, ki se je ponesrečila pri japonskem potresu.

Vsak pevec bi moral imeti novo izdajo

"PESMARICA GLAZBENE MATICE"

Za štiri moške glasove

Uredil Matej Hubad

Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje 103 najboljših in najnovejših pesmi z notami.

Cena s poštnino $3.00.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"
SLOVENSKI DNEVNIK

Owned and Published by
Narodni Publishing Company
(A Corporation)
FRANK BARBIC, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za cel leto velja list za Ameriko in Kanado $7.00
za pol leta $3.50
Za New York za celo leto $7.50
za pol leta $3.50
Za Inozemstvo za celo leto $7.50
za pol leta $3.50
Za Evropo leto $7.50
Subscription Yearly $6.00
Advertisement on Agreement.
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.
Dopisi naj se naslavljajo na uredništvo. Denar naj se pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov naznanite, da se hitreje najdejo zadevni listi.
"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 5878

ALLIED PRINTING 644
TRADES UNION LABEL COUNCIL
NEW YORK CITY

AMERIŠKA LEGIJA

Ameriška Legija je ena izmed onih ameriških organizacij, ki so si zadele nalogo podpihovati sovraštvo, kadarkoli bi se začelo ohlajati. Sovraštvo proti vsemu, kar ne zasluži naslova stoprocentnega amerikanizma.

Ameriško Legijo tvorijo veterani svetovne vojne. Podpirajo jo baptistovske cerkvene organizacije. Njen boj je naperjen v prvi vrsti proti tujezemcem. Njen navidezni cilj je doseči bonus za odslužene vojake.

Pred par leti je skušala dobiti Ameriška Legija kontrolo nad vsemi Združenimi državami.

Njen namen se ji pa ni posrečil. Podlegla je večji sili Kluklukslancev.

Na zadnji konvenciji Ameriške Legije so se vršile velike debate med pristaši in nasprotniki Klana.

V debatah so se nasprotniki Klana posluževali močnejšea orožja. Ko se je pa dim razkadil, se je izkazalo, da so poraženi.

Predložena je bila resolucija, ki proklinja Kukluksklance v tretje koleno.

Za resolucijo so oddali delegati Ameriške Legije 142 glasov, proti resoluciji je bilo pa oddanih 815 glasov.

Cilji Ameriške Legije so pa v splošnem isti kot so cilji K. K. K.

Konvencija je pozvala vlado, naj za dobo petih let prepove vsako priseljevanje. Če bi ta predlog ne bil sprejet, naj vlada že vsaj izbira in regulira priseljence.

Legija je odobrila predlog delavskega tajnika Davisa, da se morajo vsi nedržavljani registrirati.

Delegati so zahtevali, naj se otežkoči dobavo državljanstva. V vsakem sodišču, ki izdaja državljanske papirje, naj bi bil član ameriške Legije.

Da je ta organizacija odločno proti sovjetski Rusiji, skoraj ni treba omenjati.

Delegatje so na vse kriplje hvalili American Federation of Labor, ki je odločna nasprotnica vsakega radikalnega gibanja.

Tozadevna resolucija bo najbrže naletela na gluha ušesa, ker članstvo Ameriške Legije kopni kot sneg na solncu.

Odsluženi vojaki so le zato njeni člani, ker mislijo, da bodo potom nje izvojevali bonus.

Ker je pa v organizaciji velika skupina kapitalistov, tudi z bonusom najbrže nič ne bo.

Odsluženi vojaki se bodo Ameriške Legije tako kmalu naveličali kot so se kmalu naveličali vojne.

Dopisi.

White Valley, Pa.

Dela se tukaj pri Delmont Mine ali Pittsburgh Coal Co. še precej dobro vsak dan. Tudi Crabs Company precej dobro napreduje v tej okolici, tako da bo skoraj vsak imel nekaj za čez zimo, ako prav so jih nekaj izpodrinili. Židovski trust še vseeno obstoji.

Pred par tedni se je v tukajšnji naselbini Frank Šuštaršiču omračil um, nakar je bil poslan v umobolnico. Tukaj ima ženo in pet otrok.

Nadalje naznanjam še drugo novico. Andreja Sedeja ali podomače Kožuharja ni več med nami. One 7. oktobra je zbolel na pljučnici in dne 14. oktobra ga je dr. Smithall peljal v bolnišnico v Greensburg v spremstvu dveh rojakov. Drugi dan dobi zdravnik Smithall telefonično naznanilo, da je omenjeni rojak umrl. Ranjki je bil precej poznan v Pineville in Broughtonu ter drugih naselbinah. Imel je hčer v Broughtonu, ki pa je odšla nekam drugam. Ako želi kateri kaj več vedeti o tem, se lahko obrne na spodaj podpisanega.

George Previc,
P. O. Box 458, Export, Pa.

Chicago, Ill.

Ker vedno čitam naše slovenske časopise, zdi se mi, da že dolgo ni bilo nobenega dopisa iz Chicage, zato prosim za majhen kotiček v Glasu Naroda.

Kar se tiče delavskih razmer tukaj v Chicagi, so zadnje čase še precej dobre; izvzeti pa moram ženske, ki delamo pri slamnikih, ker je bilo celo poletje letos jako slabo, sedaj upam, da bo kmalu boljše.

Drugače pa smo Slovenci tukaj v Chicagi jako nesložni. Eni vlečemo na eno, drugi zopet na drugo stran, ali poudariti moram, da narodna društva tukaj izborno napredujejo. Ni še dolgo od tega, kar nam je priredil naš Socijalističen klub lepo igro "Deseti brat". Dvorana je bila docela natlačena in igra jako lepa. V soboto 13. oktobra pa smo imeli zopet imenitno zabavo, prvo vinsko trgatev, katero je priredilo društvo "Narodni Vitezi". Videlo se je, da je to društvo jako spoštovano in da njegove prireditve posečajo najbolj zavedni Slovenci v Chicagi. Dvorana je bila natlačena. Ko je bila ura devet, je godba utihnila, kar naenkrat pa se zasliši vriskanje vinčarjev. Ljudje so stopili na stran, da so mogli vinčarji vstopiti. Najprej je stopal godec, seveda s harmoniko, za njim pa cela vrsta vinčark in vinčarjev v slovenskih narodnih nošah. Tako se je nehoté v človeku vzbudil spomin, kako je bilo nekdaj v domovini. Moram reči, da lepi so bili vinčarji; rožaste telovnike, srajce s širokimi rokavi in peresa za klobuki, vse jim je jako pristojalo. Eden pa se mi je posebno dopadel, nehoté sem bila skoraj zaljubljena, no, pa le za hip, samo za trenutek. Imenovala bi ga, pa se bojim, da bi se kaka druga oseba čutila užaljeno. Tudi dekleta vsa so se mi zdela, kakor da so ravno vzevetela, kar žal mi je bilo,, da se nisem tudi jaz postavljala med njimi. Potem so pa sedli na tla in zapeli: "En hribček bom kupil!..." Zatem pa se je začela trgatev in ples. Vse je bilo veselo, pelo je in vriskalo. Iz vsakega obraza si lahko bral smeh. Vsakemu nenavzočemu je lahko žal, da se ni poveselil z nami. Želela bi, da bi bilo še kaj takih veselih zabav.

Pozdravljam vse čitatelje in čitateljice Glasa Naroda.

Prijateljica zabave.

Zadnji srednjeevropski velesejm.

Te dni se vrši v Frankfutru na Nemškem zadnji letošnji veliki sejem v Srednji Evropi. Kljub temu, da se je velesejm v Lipskem slabo obnesel, se je prijavilo za Frankfurt vendar toliko razstavljavcev, da so jih morali precej odkloniti. Splošno je glede velesejmov imel Frankfurt doslej srečo. Dosti si obetajo od kupčij z inozemstvom; Švica, Holandija in tudi Italija so do sedaj zmeraj dosti nakupile. Vsekakor bo zanimiva ugotovitev, v koliko bodo zamotane razmere nemškega denarstva slabo vplivale. Holandska trgovska zbornica v Frankfurtu pravi, da pomeni nemška denarna politika veliko nevarnost za nemško gospodarstvo sploh. "Kakor hitro bo nemška marka stabilizirana—oziroma novi nemški denar—, bo nastopil za nemško industrijo čas brezposelnosti; svetovni trg ne bo mogel prevzeti izdelkov narasle nemške produkcije, posebno tedaj ne, če bodo nemške cene prišle na višino svetovnega trga ali pa jo celo prekoračile."

Na zadnjem velesejmu je inozemstvo manj naročevalo kot prej; med tem so se pa razmere še poslabšale, tako da na prodajo v inozemstvo skoraj ni upati. Velike tvrdke tudi nič posebnega ne pričakujejo in jih tudi negativen zaključek ne bo razočaral.

Poleg tekstilnega sejma igra prvo vlogo druga panoga frankfurtskega velesejma; usnje in čevlji. Velika dvorana strojev za izdelavo čevljev je letoč prvič uporabljena. Poseben znak daje velesejmu šele eno leto stara "hiša tehnike", za koje vsestransko popolno izvršitev so se prav posebno potrudili. Postavili so celo velikanske žerjave v največji izmeri, tako da lahko predstavljajo najtežje stroje.

Kakor v Lipskem, so razstavili tudi tu Rusi svoje produkte. Sploh opažamo tesne zveze med Rusijo in tema dvema tržiščema. Sovjetski vladi je veliko na tem, da pride s pridelki ruske zemlje na svetovni trg. Predvsem so razstavili surovine, kakor tudi mnogovrstne kože, žimo, ščetine, čreva, konopljo, lan, tobak, perje i puh; pa tudi kemikalije, zdravilna zelišča, pepelik in žgano smolo. V drugem oddelku se predstavlja ruska ljudska umetnost in pa ruska domača obrt. Rusom so dali na velesejmu častno mesto. Gotovo je, da bo ruska razstava zbudila tudi v Frankfutru dosti zanimanja. Med nemškimi industrijci jih je prav veliko takih, ki že danes računajo z Rusijo kot pokrajino za prodajo nemških izdelkov. Prav sedaj je tudi v Moskvi velika razstava poljedelskih in industrijskih produktov, in Nemčija je tam lepo zastopana. Beremo imena starih znanih tvrdk, tako Daimler, Krupp, Mercedes, Siemens Schuckert itd. Poznavalci ruskih razmer, ki niso tako optimistični, kakor je ruska vlada, trdijo sicer, da je še daleč oni čas, ko bo prišla Rusija za Nemčijo kot nakupovalna dežela resno v poštev. To gotovo tudi razstavljalci vedo, a gledajo naprej preko bližnje prihodnosti in računijo s sigurnim razvojem na boljše. Ves svet, pa tudi ve, da bo boljša gospodarska prihodnost odvisna od bodoče politične knštelacije. Obe vprašanji gresta vštric z roko v roki in sta v tesni zvezi drugo z drugim.

Prireditve a la Frankfurtski velesejm uglajajo pot do poznejšega obsežnejšega udejstvovanja na gospodarskem polju.

Brezžični telefon v ameriških farmah.

(Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.)

Malokatera nova iznajdba je tako hitro postala popularna kot je brezžični telefon, ki ga tu zovemo skratka "radio". V mestih je videti že vsepovsodi na strehah karakteristične žice, nategnjene med dvema drogoma, takozvane anten, ki lovijo lektrične valove v zraku, prihajajoče iz raznih bližjih in oddaljalnih postaj. Vsak dan prinašajo časopisi program teh postaj, dolgost njihovih valov in uro oddaje, tako da si lastnik brezžičnega telefona doma lahko izbere, kaka poročila, predavanja ali koncerte se mu zljubi poslušati. In ker so stroški za nabavo takega aparata razmeroma majhni, se raba radiotelefona širi čim dalje bolj z neverjetno naglico.

Zlasti popularen je postal radio-telefon med farmarji. Ni čuda. Faremrju, ki živi daleč od vsake večje naselbine, se mu ni treba več bati samote. Kadar hoče, je v zvezi z zunanjim svetom. Radiotelefon mu ne nudi pa le zabave, marveč je postal za njega tudi jako praktična in koristna naprava. Dandanes 150 radio postaj po vseh Združenih Državah razpošilja dnevna poročila o vremenu, stanju usevov in tržnih cenah poljedelskih pridelkov. Razun tega 250 postaj redno oddaje predavanja poljedelskega departmenta o raznih poljedelskih vprašanjih.

Poljedelski department je izračunal na podlagi poročil svojih zastopnikov iz 780 counties, da je v teh približno 40,000 radio aparatov. To bi bilo, povprečno 51 aparatov za vsako county. Ker imamo 2850 poljedelskih counties v Združenih Državah, bi se lahko cenilo, da je po istem razmerju že 145,000 brezžičnih telefonov na farmah.

Izšel je
"Slovensko-Amerikanski Koledar"
za leto 1924.
Knjiga je znanstvene, poučne in zabavne vsebine in jo bi moral vsak imeti, ker mu bo mnogo koristila in ga bo v marsičem poučila.
SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR JE : KNJIGA, KI IMA TRAJNO VREDNOST. :
NAROČITE GA ŠE DANES.
Cena s poštnino 40 centov.
Za Jugoslavijo je ista cena.
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

Peter Zgaga.

Iz Nemčije poročajo:

V nekem malem mestecu je živel čevljar, ki je bil velik kolofoktar. Ko so ga vprašali ljudje: Koliko računaše za to popravilo? — je smeje odvrnil: Miljon.

Takoj zatem je pa seveda znižal ceno na dve ali tri marke. Možak se je pa postaral, tudi pil je malo preveč in nazadnje se mu je zbledlo v glavi.

Govoril je o samih milijonih. Rekel je, da je milijonar. Poslali so ga v umobolnico, kjer je bil deset dolgih let.

Te dni pa dobi žena poročilo, da je ozdravljen. Gre v umobolnico in vpraša vrhovnega zdravnika, če je njen mož res zdrav.

— Seveda je — ji odvrne zdravnik.

Mož jo je prijazno pozdravil in se čisto pametno obnašal. Žena vsa vesela.

— No, koliko boš pa računal za popravilo čevljev? — ga je vprašala smeje.

— Miljon — ji odvrne mož s krohotom.

Žena pa pravi žalostno zdravniku:

— Kar notri ga obdržite, gospod. Na kant bi me spravil. Najmanjše popravilo stane danes pet milijard.

* * *

Na svetu je nekaj izvanredno lepih in izvanredlno pametnih žensk.

Najbolj neumno pri njih je pa to, da so pametne.

* * *

Ženska se lahko dosti stvari nauči in dosti stvari odvadi. Edinole ena izjema je.

Izvanredno lahko se odvadi zardeti.

Nikdar se pa ne more naučiti, da bi zardela, kadar bi se je zdelo.

* * *

Zdravniki pravijo, da se je v zadnjem času jako zmanjšal glavobol.

Prej je skoraj vsak drugi človek tožil, da ga glava boli, sedaj pa komaj vsak stoti.

To je verjetno, kajti še nikdar ni bilo na svetu toliko ljudi brez glav kot jih je dandanes.

* * *

Države pravijo, da jim manjka denarja.

Razpisujejo davke, toda davki ne prinesejo dovolj.

Vem za sredstvo, ki bi bilo izvanredno dobro.

Država naj razpiše davek na pamet, pa bo imela dohodkov, kolikor jih bo hotela.

Seveda v tem slučaju bi moral vsak človek sam povedati, kako je pameten.

* * *

Nemčija je začela izdajati bankovce po petdeset miljonov mark.

Bankovci so pa le na eni strani potiskani, na drugi so pa prazni.

Na potiskani strani bankovca se bleste številke "50,000,000 Mark".

Če se pa hoče človek prepričati, koliko je bankovec vreden, naj ga obrne na drugo stran in naj pogleda.

* * *

Uzoren in delaven človek je ponosen na svoje dolžnosti.

Slabič je ponosen na svoje pravice.

* * *

Dosedaj ni prohibicija rodila še nobenega značaja, ubila jih je pa že dosti.

* * *

Sodnik: — Ali morete priseči, da je rekel vaš prijatelj sosedu osel?

Priča: — Ne, tega ne morem priseči. — Lahko pa prisežem, da je osel.

NOVA ZANIMIVA KNJIGA
NA KRVAVIH POLJANAH
Spisal Ivan Matičič
Cena s poštnino
$1.50

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena l. 1898 Inkorporirana l. 1901
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 155 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Začasni blagajnik LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 413 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 503 American State Bank Bldg., 600 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
ANTON ZBAŠNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 383 Park Str., Milwaukee, Wis.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Novice iz Slovenije.

Smrt vsled električnega toka.

Na Suhi pri Kranju je sin posestnika Žiberta napeljaval električno žico. Močan električni tok (220 voltov) je fanta ubil.

Smrt v Ljubljanici.

Pri šentpeterski vojašnici v Ljubljani je utonil v Ljubljanici mestni užitninski paznik Ivan Mencin, star 44 let. Ko se je vračal pozno ponoči domov, je zdrknil po bregu Ljubljanice in padel v vodo, v kateri je utonil kljub temu, da je bila zelo majhna, ker je bila struga zaprta. Nesrečnež je postal najbrže žrtev preveč zavžitega alkohola.

Zagoneten uboj rudniškega paznika.

Pred rudniško kantino na Senovem pri Rajhenburgu je bil zaklan rudniški paznik Labacher. Zločin se je izvršil ponoči v popolni temi. Paznik Labacher je dobil globok sunek z nožem pod rebra in je takoj obležal nezavesten; vsaka pomoč je bila izključena. Zločin je bil posledica pričkanja v kantini, zato je bilo tudi aretiranih več rudarjev, ki so pred ubojem bili v kantini v konfliktu z Labacherjem. Vendar pravi krivce doslej še ni dognan. Aretiranci so bili oddani okrajnemu sodišču v Sevnici, ki vodi podrobno preiskavo.

Kaznovano pijančevanje.

Letošnja dobra hmeljska letina v Savinjski dolini in primerne cene so vzgojile mnogo Bakhovih prijateljev. Tako je tudi posestnica J. Podlinšek iz Gomilskega prodala svoj hmelj za 20,000 Din ter svoje veselje nad dobro kupčijo napojila z dobro vinsko kapljico. Pri povratku domov pa se ji je pripetila nesreča, da ji je izginil ves denar. Šele doma ko se je streznila, je opazila, da je brez cvenka. Kako lahkomiselno se zapravlja narodno premoženje, ako pa država zahteva svoj obolus, je pa mnogo tarnanja in godrnjanja.

Tihotapstvo cvete.

Kontrolni organi finančne straže so našli na celjski železniški postaji pod nekim sedežem v brzovlaku, ki vozi od Dunaja proti Zagrebu, 29 kilogramov cigaretnega papirja. Lastnika ni bilo mogoče ugotoviti. Pred nekaterimi dnevi pa so našli na celjskem kolodvoru pod premogom lokomotive, ki je dospela iz Gradca, večjo množino saharina in cigaretnega papirja. Strojevodja Hartler in kurjač Pezdišek sta bila aretirana.

Razne tatvine.

Neki Greti Prahnek je bilo na potu med Celjem in Grobelnim ukradenih 3800 Din.

Karolini Majcen iz Majlanda je neznan uzmovič izmaknil v Zagrebu več dokumentov, med drugimi železniško legitimacijo. Računal je, da pride do denarja, a se je zmotil.

Neznani zlikovci so v Ljubljani sneli ponoči sodavičarju Gašperju Boltetu raz zid napisno tablo ter jo neznano kam odnesli. Morda je šla tudi za drva.

MI POZNAMO
potrebe svojega naroda ter mu vsled tega zamoremo najugodnejše in najsolidnejše ustreči.
ZA TOČNO IN REDNO IZVRŠEVANJE DENARNIH NAKAZIL,
ZA UGODNO IN BREZSKRBNO POTOVANJE V STARO DOMOVINO,
ZA DOPREMO OSEB IZ STARE DOMOVINE,
kakor tudi za vsa druga brezplačna navodila glede gornjih zadev, se zamorete s popolnim zaupanjem obrniti na znano
FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, : : : New York, N. Y.

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.
V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdoške planote, z gorovja s Tirol, Fajtjega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in o polkovem uporu ter njega zaklетvi.
Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.
"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Morski razbojnik.

Spisal kapitan Frederick Marryat.

(Nadaljevanje.)

Precej časa je trajalo, predno se je sodniku posrečilo napraviti mir v sodni dvorani. Ko se je to zgodilo, sam ni vedel, kako naj bi nadaljeval.

"Mylord", je dejal Edvard Templemore, "jetnik je dovolil, da se zavoj odpre."

"Tako je", je rekel Francisco šalostno; "najsi prav malo pričakujem od tega. Oh! Sedaj imam vse, radi česar bi rad živel — sedaj, ko se začenjam oprijemati sedaj čutim, kakor bi bilo izgubljeno vsako upanje! Dnevi čudežev so minuli, in nič drugega ne more dokazati moje nedolžnosti, kakor če bi se prikazal pravi kapitan iz groba."

"Vrača se iz groba, da izpriča tvojo nedolžnost, Francisco!" je dejal zamolkel glas, ki je osupnil vso sodno dvorano, najbolj pa Hawkhursta in jetnike. Še bolj pa jih je prevzela groza in strah, ko je stopala proti prostoru, odmenjenemu za priče, velikanska Kajnova postava.

Toda to ni bila več postava, kakor smo jo opisali v začetku naše povesti. Brade ni imel več in je bil zelo suh in bled in upál. Njegove globoko vdrte oči, upadla lica in kratek kašelj, ki mu je pretrgaval govor, je pričal, da so njegovi dnevi šteti.

"Mylord", je rekel Kajn ter se obrnil k sodniku, "jaz sem morski razbojnik Kajn ter sem bil kapitan "Avengorja"! Sedaj sem še prost! Prostovoljno prihajam semkaj, da pričam o nedolžnosti tega mladeniča! Do sedaj še nisem imel vezi niti na roki, niti na nogi! Nisem še jetnik in obsodba se ne tiče mene. Zaraditega je v trenutku moje pričanje veljavno. Nihče v tej sodni dvorani me ne pozna razen onih, ki so ujeti in katerih pričanje ni veljavno. Zaraditega zahtevam, da me zaprisežete, in sicer zaraditega, da rešim življenje tega mladeniča."

Nenavadno svečano se je zvršila prisega.

"Mylord in gospodje porotniki! Bil sem v sodni dvorani od začetka obravnave do sedaj in izjavljam, da je vsaka beseda, ki jo je izpregovoril Francisco v svojo obrambo, popolnoma resnična. Čisto nedolžen je pri vseh plenih in umorih. Tudi oni zavoj bi izpričal to. Ker pa so v njem skrivnosti, o katerih sem želel, da jih zvedel ne bi nihče drug kakor Francisco sam, sem rajši stopil prostovoljno pred vas, kakor pa da bi se bile odprle pred mojimi očmi. Kako je spoznal ta mladi častnik, da je Francisco njegov brat, ne vem. Toda sin je Cecilije Templemorove; torej to je resnica. Toda zavoj vam pojasni vse. Sedaj pa, gospodje, ko ste prejeli moje pričanje, sem zadovoljen. Storil sem eno dobroto, predno umrjem. Sedaj se vam podajam kot morski razbojnik in ničvredni morilec v roke pravice. Res je, moje življenje je skoraj končano — temu lopovu se imam zahvaliti za to. A rad prejmem smrt, kakršno zaslužim, za pokoro za toliko zločinov."

Kajn se je nato obrnil k Hawkhurstu, ki je stal blizu njega in bil še vedno na vso moč osupel. Ni se še zavedel prvega strahu ter je še vedno mislil, da je prihod Kajnov res kaj nadnaravnega.

"Lopov!" je zaklical Kajn ter zavpil Hawkhurstu skoro na ušesa, "dvakrat pasji lopov! Umreti moraš kakor pes, ne da bi se ti posrečila osveta! Fant je rešen in jaz sem še živ!"

"Ali res še živiš?" je dejal Hawkhurst ter se počasi zavedel iz svojega strahu.

"Da, še — še živim, s krvjo in mesom; potiplji, lopov! Potiplji to roko ter se prepričaj! Dostikrat si že prej čutil njeno moč", je nadaljeval Kajn posmehljivo. "Sedaj pa, mylord, končal sem. Francisco, z Bogom! Ljubil sem te in ti dokazal svojo ljubezen. Zatorej ne sovraži mojega spomina ter mi odpusti — da, odpusti mi, ko me ne bo več", je rekel Kajn, ki je povzdignil oči. "Da, tam-le je ona, Francisco — tam-le je ona! In glej", je vzkliknil ter obe roki dvignil visoko nad glavo, "smeje se mi semkaj dol — da, Francisco, tvoja blažena mati se smeje ter odpušča — — —"

Ni dokončal stavka. Zakaj, ko je držal Kajn roke kvišku, je Hawkhurst za njegovim pasom zapazil nož; kakor bi trenil, ga je izvlekel ter zasadil kapitanu v prsi.

Kajn se je zgrudil na tla in splošen nered je zopet nastal v sodni dvorani. Prijeli so Hawkhursta in vzdignili Kajna s tal.

"Hvala ti, Hawkhurst", je dejal Kajn z umirajočim glasom, "še radi enega umora boš dajal odgovor. Rešil si me sramotne smrti na vešalih, na vešalih v tvoji družbi. Francisco, z Bogom!" in Kajn je globoko vzdihnil in izdahnil svojo dušo.

Tako je umrl kapitan morskih razbojnikov, ki je bil prelil toliko krvi v življenju in čigar smrt je bila posledica še enega umora. "Kri za kri!"

Njegovo truplo so odnesli iz dvorane. Sedaj je le še preostajalo, da izrekó porotniki svojo sodbo. Vse jetnike razen Francisca so spoznali za krive. Francisco je odšel iz dvorane; spremljal ga je novo najdeni brat, spremljale pa tudi čestitke vseh, ki so se le mogli preriniti do njega.

(Dalje prihodnjič.)

Izpred sodišča.

Pančanje mleka v Mariboru.

Dne 6. oktobra je stal pred mariborskim okrajnim sodiščem znani mariborski nemški izvoznik mleka v Avstrijo Bernhard, kateremu je "Drava" pred kratkim prodala svojo hišo na Aleksandrovi cesti. Razen v Avstrijo dobavlja Bernhard mleko v velikih množinah tudi po Mariboru, med drugim tudi javni bolnici. Uprava bolnice pa je že dalj časa opazovala, da dobiva skrajno slabo mleko, tako da je neki zdravnik pri zajtrku izjavil, da mleko sploh ni užitno. Mleko so zato poslali državnemu kemičnemu zavodu v preizkušnjo in tam so ugotovili nenavadno veliko primešane vode, s katero je Bernhard skušal konservirati mleko. Sodni zdravnik je podal mnenje, da je tako mleko zdravju škodljivo brez ozira nato, da je ta način konserviranja prepovedan. Okrajno sodišče je Bernharda zato obsodilo radi prestopka zakona o živilih na 16,000 kron ali 80 dni dni zapora. Kaj poreče k temu še obrtna oblast?

Predno gre v Ameriko.

Šivilja Frančiška G. je zlorabila zaupljivost svoje gospodinje, pri kateri je stanovala, in izmaknila sredi julija zlato zapestno uro. Vrh tega si je od neke druge prijateljice "izposodila" zlat prstan in ponaredila učno spričevalo. Ljubljansko deželno sodišče ji je prisodilo 8 tednov težke ječe. Ker namerava Franeka v kratkem v Ameriko za fantom, je prosila, naj bi se ji zaporna kazen izpremenila v denarno, kar pa seveda ni mogoče. Tako si bo morala, predno odide v Ameriko, pač še ogledati ljubljanski zapor.

Usodna dopisnica.

57letna užitkarica Marija P. je imela svojega sina pri vojakih v Vel. Bečkereku. Sosedovi, ki so ž njo v sorodu, so večkrat izjavili, da bi radi fantu kaj poslali, če bi jim kaj pisal. Ker pa fant ni pismen, je prišla mati nekega dne na usodno idejo. Naročila je svoji hčerki Angeli, naj napiše dopisnico v imenu sina na sosedove, katero je potem pridejala paketu, ki ga je istočasno odposlala sinu z naročilom, naj odda karto tamkaj na pošto. V dopisnici je bilo med drugim potoženo, da jedó "prašičjo košto" in da "v Sloveniji prašiči veliko bolje jedó, kakor vojaki po Banatu". Za zadevo je po naključju zvedela vojaška oblast, ki je vložila proti materi in hčerki Angeli tožbo in sta bili pred ljubljanskim deželnim sodiščem obsojenei vsaka na 100 Din globee.

Kaznovana objestnost.

Vincenc Mojškere je kljub svoji mladosti v domačem kraju že sedaj znan kot velik prijatelj alkohola in sovražnik orožnikov. Tako je tudi 30. julija brez vsakega povoda nadlil dva orožnika z nečedno psovko, za katero se bo moral 10 dni v ljubljanskih zaporih.

Evropske zedinjene države.

(Zaključni sestavek iz Masarykove knjige "Slovani po vojni.)

Slovani tvorijo nad eno tretjino evropskega prebivalstva. Ako bi bili zedinjeni, bi bili na prvem mestu kot narod in država. Drugače kot Nemci imajo Slovani v sosednih državah sorazmerno neznatnejše majšine; največja slovanska manjšina, maloruska, biva v Poljski, torej slovanski državi.

Vojna in prilike, ki so nastale po nji, navajajo vse evropske narode na sporazum, vzajemnost in edinstvo. Jaz verujem, da se razvijajo Zedinjene države Evrope.

Ta Evropa se bo razvila polagama, del za delom. V začetku pride tuintam do intenzivnejšega sporazuma med posameznimi narodi. Zaenkrat imamo še skupino Velike antante, katera kljub političnim in gospodarskim nesporazumom med svojimi člani vendarle tvori priznano mednarodno avtoriteto. Dalje imamo Malo antanto. Imamo sporazum Češkoslovaške s Poljsko in Avstrijo. Dela se na to, da pride do sporazuma med Poljsko in malimi sosednimi baltiškimi državami. Tudi kavkaške države na jugu Rusije se zbližujejo. Dela se dalje na sporazumu med atensko in beograjsko vlado. Povsod torej vidimo prizadevanje, da bi se dosegli sporazumi. V istem smislu deluje tudi Zveza narodov. Na tem mestu je treba omeniti še mednarodne konference v Washingtonu, Cannesu in Genovi; v Genovi je prišlo do sporazuma med Rusijo in Nemčijo.

Odnošaji med Francijo in Nemčijo so seveda napeti. Strast in antipatija sta še vedno doma med Francózi in Nemci. Kljub temu pa se tako v Nemčiji kakor v Franciji množe glasovi, ki govorijo za sporazum. Franciji se krivično očitajo zavojevalni nameni. Tisti, ki naperjajo take očitke, se ne zavedajo, da je Francija, dasi zmagovalka, na posledicah vojne strahovito trpela. Govori se dalje o gospodarski potrebi obnove Rusije in Nemčije; vendar je Francija trpela vsaj toliko kot Rusija, že radi tega, ker se je vojna odigravala po večini na francoskih (in belgijskih) tleh. Nemčije ni uničila vojna, ker so bila bojišča izven njenih mej. S tega stališča je treba motriti Francijo in njeno reparacijsko politiko. Vojna je oškodovala ne samo premaganee, temveč tudi zmagovalce. Svesti si moramo biti, da so obnove potrebne vse države, Rusija in Nemčija, Francija in Belgija, Poljska in Srbija.

Več let pred vojno se je razvila v Franciji zelo nadebudna literarna smer, politična in filozofska, katera si je nadela ime "Nova Francija".. Najznačilnejša glava v tej skupini je bil Romain Rolland. Poleg njega je delovala cela vrsta mislecev, pesnikov in umetnikov , ki so se trudili za Francije moralno obnovo in tesnejšo zvezo z Evropo. Ne vprašamo se sedaj, če so ti možje imeli jasen program političnega edinstva Evrope. Važno in vaznejše je to, da so položili moralne in filozofske temelje, kateri sami od sebe znotraj vodijo k organičnemu spajanju kulturnih evropskih narodov. Vojna je tudi na tem moralnem področju napravila mnogo škode. Vendar upamo, da se bo smer omenjenih mož enkrat obistinila ter obrodila Franciji nove sadove. Pa tudi v Nemčiji se, dasi v skromnejšem obsegu, oglašajo znameniti možje za vse obsežno mednarodnost in evropeizem.

Narodnostim zahtevam je s povojno organizacijo Evropo znatno zadoščeno. Evropa sicer ni organizirana na narodnostnem načelu, toda sedanje naprave odgovarjajo narodnostnemu načelu v toliko, da je vojna radi narodnostnih razlogov nepotrebna. Narodnostne manjšine bodo v kulturnem razvoju povsod ohranjene in vsi narodi se zbližujejo; sporna vprašanja se povsod lahko rešijo brez orožja. Narodnostnega čustva in ideje ne bo nadomestila mednarodnost, katera raste iz vzajemnosti narodov; vendar bodo poedini narodni programi postali pozitivnejši in ljubezni do lastnega naroda ne bo zadrževal odpor, zavist in prezir napram drugim narodom. Nacijonalizem bo ostal, izginila pa bo narodnostna mržnja.

Ni vzroka, da bi se bali tako zvane "balkanizacije" Evrope, ki bi ovirala zbližanje narodov. Ta strah izhaja po večini od Američanov in Angležev. Mi se te bojazni lahko otresemo. Ker so narodi v sedanjem položaju več ali manj umerjeni se lahko začne razvijati medsebojno vzajemnost in mednarodnost.

Velika Rusija, Avstrija in pruska Nemčija so v resnici bile samo tri velike države, toda v njih je živela cela vrsta tlačenih narodov. Baš to tlačenje je dovedlo do vojne. Razume se, edinstvena organizacija teh novih držav in sploh vseh držav v Evropi, je nemogočna naloga. Toda težkoče obstojajo zato, da jih razumni in energični politiki in narodi premagajo. Težkoče in neljub položaj, v katerem se nahaja Evropa in od katerega trpi, ni nastal po krivdi novih držav, temveč po krivdi starih, to je imperialističnih držav.

Zedinjenje Evrope bo izpopolnilo in razširilo zedinjenje vsega človeštva. Vojna je zvezala Evropo z Ameriko in Azijo, učvrstila je anglosaške države ter jih zbližala z narodi Daljnega Vzhoda. Narodi so posredstvom vojne prišli do prepričanja, da tvorijo vsi skupaj organično celoto — človečanstvo. Vojna je ojačala program humanitete, a program humanitete je program najnaprednejših glav vseh narodov. Človek ne more imeti drugega programa, nego človeško srečo. Program humanitete pomeni simpatijo do vseh ljudi, neglede na jezikovne, narodnostne in razredne razlike. Ta program humanitete bodo realizirale Zedinjene evropske države, a k temu zedinjenju bodo s svojo vzajemnostjo pripomogli slovanski narodi.

Problem Evrope, problem človečanstva ni samo vprašanje organizacije. Organiziranje je na koncu mehanično delovanje; organizira se ono, kar obstoja, organizira se staro; vsi narodi torej nimajo rešiti samo nalogo organizacije, temveč v prvi vrsti nalogo ustvarjanja. **Povsod se mora stari režim, stari človek umakniti novemu režimu in novemu človeku.**

Ta naloga se čestokrat pojmi enostransko in tesnosrčno; pod obnovo narodov Evrope se pojmuje obnova gospodarska in državnopolitična. Tu ne gre samo za razširjenje in bogastvo znanja. Intelektualizem ni ona naobrazba in moralni preporod, katerega sedaj potrebujejo vsi narodi.

Češki kralj Jurij Podjebradski je pridigal in branil program večnega miru med narodi; sedaj je zopet prišel čas za obistinitev tega programa. Najdem se, da je ta program definitiven, program vseh za vse, program za pedince in narode.

Aforizmi.

Noč je paradiž strahopetcev.

* * *

Enkrat je bil nakovalo, sedaj je kladivo.

* * *

Kdor je praznih rok, nima prijateljev.

* * *

Vse pride ob času onemu, ki čaka.

* * *

Pojdi za glasom psa, ne šakala; en glas te bo privedel v vas, drugi v puščavo.

* * *

Kameleon ne zapusti svojega drevesa, dokler nima izbranega drugega.

Kjerkoli je denar, tam boš našel juda.

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

mali oglasi

v "Glas Naroda".

O zdravljenju sladkorne bolezni z inzulinom.

Dr. A. Lux, zdravnik na medicinski kliniki vseučilišča Toronto, Kanada, je priobčil v "Wiener Wochenschrift" malo razpravico, v kateri poroča o iznajdbi dr. Bantinga in Boota iz klinike prof. Macleoda univerze Toronto. Le-ta sta v mesecu maju 1921 dognala, da se žlezasti deli trebušne slinavke popolnoma posuše, ako se zapro slinovodi s podvezo. Langerhansovi otoki pa ostanejo nepokvarjeni. Radi boljšega razumevanja sledečih izvajanj bodi povedano, da leži trebušna slinavka za želodcem, je podolgovata in sploščena in odceja slinovino v dvanajstnik po slinovodu, ki se nahaja v sredini slinavke. Ta slinovina pospešuje v želodcu začeto pretvorbo škroba, tolšč in po nekoliko tudi beljakovin. Razen žlezastih delov ima pa slinavka tudi pletivo, v katero so posejane male žlezice, ki tudi proizvajajo neko tekočino, a je ne morejo izločevati v slinovod, ker niso z njim zvezane. Le-te žlezice, ki imajo ime po Langerhansu, ki jih je prvi dognal, oddajajo svoj sok (hormon) naravnost v kri (notranja izločba). Ta pa preprečuje, da se napravi preveč sladkorja nego je potrebno, in sicer 0.1%, manj je nevarno. Dr. Collip je imenovani sok na poseben način pripravil in mu dal ime "insulin" (Insula Langerhansi). Ako se živali izreže trebušna slinavka (pancreas) nastopi sladkorna bolezen. Banting in Boot sta vbrizgnila taki živali inzulin in dognala, da je ostala žival pri življenju, postala živahna, in se vedla kakor bi bila popolnoma zdrava.

Prof. Falta je predstavil na seji družbe zdravnikov na Dunaju dne 22. junija 1923 42-letnega dijabetika, ki je bil podvržen bolezni že eno in pol leta. Pri sprejemu v bolnico je imel bolnik, ki je izgubil 20 kg na teži 65 g sladkorja in 2 g azetona. Po vbrizgu inzulina se je izgubil sladkor v par urah, aceton pa le polagoma. Ko se je prenehalo vbrizgavati inzulin, sta se pojavila takoj sladkor in aceton v urinu. Tudi na drugih bolnikih so dognali zdravniki, da inzulin ne odpravi bolezni, ampak samo njene znake in še te le, dokler se sredstvo uporablja. Prva poročila, ki so prišla žalibog prezgodaj v časnike, so bila polna upanja, da se je morda prišlo na sled vzroku bolezni. Številni dijabetiki so gledali z zaupanjem v bodočnost — a preizkušnja sredstva v javnosti je uničila vse upe! A vendar ne vsem! Kadar je bolezen na vrhuncu, in se pojavi omamljenost (coma diabeticum), tedaj učinkuje inzulin čudežno! Imeti bi morali na razpolago vedno nekoliko inzulina, da rešimo vsaj v takih nevarnih primerih izgubljeno življenje, a sredstvo je drago, ker se dobiva le v majhnih količinah iz trebušnih slinavk živalij, kakor govedi, prašičev, ovac in tudi rib. Samo jedna fijola stane 2½ dolarja, tedaj okrog 225 Din. — potrebuje se jih pa najmanj deset. Pravkar anoncira družba Pharm. Ges. na Dunaju, da proizvaja inzulin po primerno nizki ceni. Sicer je pa dr. Collip prišel na to, da je možno dobiti iz ločike (divja salata), iz čebule in drugih sličnih rastlin sredsavo, podobno inzulinu. Dr. Bešt in dr. Scott poročata dne 4. avg. v "Journal of the American Medical Association", da sta našla inzulin v priželjcu, podčelustnih žlezah, sleznih jetrih, ščitasti žlezi in v mišičju, da celo v urinu in krvi. Ta najnovejša odkritja so iznenadila celo strokovnjake! Ugotovljeno je, da se more dobiti v vsaki živalski in rastlinski tkanini sredstvo, ki zmanjšuje krvi sladkor, ako se prvo vbrizgne v žilo. S tem bi bilo pa tudi dognano, da ni ravno trebušna slinavka, oziroma da niso Langerhansovi otoki oni organ, ki preprečuje nakopičavanje sladkorja v krvi in urinu. Zopet smo v temi! Vendar je gotovo, da se dobi sredstvo, ki ima prej omenjeno lastnost!

Thalheimer poroča, da je rešil z inzulinom bonika, ki je po prestani trebušni operaciji neprestano bljuval in vsled tega tako oslabel, da se je bilo bati za življenje. Na vbrizg 5-odstotne sladkorne raztopine in desetih jednot (jednota je ona količina inzulina, ki zniža pri 2 kg težkem kuncu krvni sladkor za polovico) inzulina je takoj prenehalo bljuvanje, bolnik je okraval. Iz tega bi se mogla sklepati, da zmanjšujeta narkoza in težka operacija sladkor uničujočo moč krvi in se oglji kovodične tvarine ne morejo izrabljati, vsled česar nastanejo tolščne kisline, ki potem preplavajo telo in ga zastrupljajo. Vzrok sladkorne bolezni še vedno ni najden, upajmo, da mu pridejo na sled bogato opremljeni ameriški zavodi, osobito na vseučilišču v Toronto (Kanada) delujoči učenjaki, ki so se že precej približali uspehu. Za sedaj pa svetujemo našim dijabetikem, naj se drže po zdravniku predpisane dijete, naj ne zavživajo sladkih močnatih jedi, osobito češpljevih, s sladkorjem posutih emokov in jabolčnih zavitkov. To vse pospešuje nakopičavanje sladkorja v krvi in pripravlja škode, glako cesto — smrti.

Končno pripominjamo še tole: "Journal of the American Medicinal Association" poroča, da je dovolila kanadska vlada iznajditelju inzulina, dr. Bantingu v Toronto dosmrtno letno rento 7500 funtov v priznanje njegovega znanstvenega delovanja. Omenjeni list povdarja, da ima država dolžnost podpirati znanstvenike, oziroma izumitelje, ker le-ti niso v položaju, da bi izkoriščali svoje iznajdbe. Na to dejstvo je že opozoril Sir Ronald Ress, znani raziskovalec malarije, povdarjajoč, da sta umrla v največji bedi slavni iznajditelj sredstva proti koleri Haffkine in Walter Reed, ki je dognal, da prenašajo moskiti žolto mrzlico od človeka na človeka. —

IZPLAČILA v AMERIŠKIH DOLARJIH.

V Jugoslaviji —

se more izplačati dolarje le potnikom v Ameriko proti predložitvi od ameriškega konzula potrjenega potnega lista in ne več kot protivrednost od 3.00u. — frankov, to je približno $200.— za enega potnika.

V slučaju, da naslovljenec za izplačilo dolarjev nebi mogel predložiti potrjenega potnega lista, dobi pošiljatelj lahko dolarje nazaj ali sam pa na novo naroči izplačati naznani znesek v dinarjih.

Nadalje se nam zdi umestno pripomniti, da nikakor ne moremo priporočati pošiljati čeke v Jugoslavijo.

Splošno mnenje vlada, da se čeki, ki se glase na dolarje, tudi v dolarjih izplačajo, kar pa ni res, ker, kot že zgoraj omenjeno, je v Jugoslaviji od vlade pod kaznijo prepovedano izplačevati dolarje.

Tudi pošiljajo mnogi navadne ameriške čeke v domovino. Ti pa nikakor niso pripravni za ljudi na deželi, ker so banke oddaljene in izplačajo take čeke v dinarjih šele potem, ko dobe iz Amerike potrdilo, da so jim bili odobreni.

Onim, ki stanujejo na deželi in ne potujejo v Ameriko, je najbolje pošiljati denar navadnim potom v dinarjih, kateri se jim izplačajo na sudnji pošt' brez nepriliк.

Tudi za nabavo potnega lista — (posa) je najpripravnejše poslati dinarje. Dokler naročeni potni list ni potrjen od ameriškega konzula, ne more potnik dvignuti dolarjev. Stroške za razne listine in potni list se pa lahko plača tudi s dinarji.

V Italiji in naslednjih ozemlja —

so veljavne povsem drugačne odredbe ter lahko izplačamo dolarje vsakomur do poljubnega zneska. Če je pa namenjen denar le za potovanje, je na nakaznici označiti vilno: Izplačati le, ako naslovnik potuje.

Vsled naraščujočih stroškov smo se morali odločiti prevzeti pristojbino za dolarska izplačila kakor sledi: Za izplačila do $25. računamo po 75 centov; od $25. naprej po 3%, to je po 3 cente od vsakega dolarja.

Na nakaznici naj bo vilno umestno: Izplačati v dolarjih.

Ta pristojbina je veljavna tudi dolarska izplačila v Jugoslaviji in Italiji.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt St., New York City

ZANIMIVE KNJIGE ZNANIH PISATELJEV

po znižani ceni

Kako sem se jaz likal. Spisal Jakob Alešovec.
Povest slovenskega trpina. V pouk in zabavo.
1., 2. in 3. del. Vsi 3 zvezki vsebujejo 448 strani, $1.60

Ljubljanske slike. Spisal Jakob Alešovec.
Vsebuje 30 opisov raznih slovenskih stanov, ima 263 strani, .70

Prihajač. Spisal Dr. Fr. Detela.
Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu slika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobo in težavami ter nam predočuje ljudstvo resnično tako, kakršno je.
Knjiga vsebuje 157 strani, .50

Juan Miseria. Spisal P. L. Coloma.
Zelo zanimiva, iz španskega prevedena povest.
Vsebuje 170 strani, .60

Ne v Ameriko. Spisal Jakob Alešovec.
Povest Slovencem v pouk. Po resničnih dogodsestavljen. Vsebuje 239 strani, .65

Darovana. Spisal Alojzij Dostal.
Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. V to povest je vpleteno delovanje in boj med krščanstvom in poganstvom pri starih Slovanih.
Vsebuje 149 strani, .45

Malo življenje. Spisal D. Fr. Detela.
Kmečka povest, ki posega do dna v življenje slovenskega ljudstva ter se zlasti odlikuje po živo in resnično slikanih domačih značajih.
Vsebuje 231 strani, .55

Znamenje štirih. Spisal Conan Doyle.
Kriminalni roman. Po vsem svetu znana povest, ki opisuje premetenost tajnega policista Sherlock Holmesa ter njegova bistroumna pota, kako je prišel na sled skrivnostnim zločinom.
Vsebuje 144 strani .50

Jernač Zmagovač. Spisal Henrik Sienkiewicz.
Dve značilni povesti iz ljudskega življenja in trpljenja. Vsebuje 123 strani, .45

Zadnja kmečka vojna. Spisal Avgust Šenoa.
Zgodovinska povest. Slavni pisatelj nam opisuje, kako je nastal kmečki punt in kako so se naši očaki, na čelu jim kmečki kralj Matija Gubec, nadalje kmet Elija Gregorič in drugi kmečki junaki borili zoper prevzetne graščake in junaško umirali mučeniške smrti.
Vsebuje 378 strani, .70

POŠTNINA PROSTA

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York

ČAROVNICA.

Spisal JEAN RAMEAU.

Za "Glas Naroda" poslovenil J. T.

28 (Nadaljevanje.)

— O, moja uboga Melanija, — je zastokal — ter stopil proti vratom. — Pridi, pridi kljub temu.

Odprl je, in na pragu se je pojavila svetla podoba: Melanija v svoji novi zelenkasti obleki.

Oba sta zastokala ter se tesno objela.

— Pascal, ali je res, da nisi izvoljen? — je zastokala Melanija ter omočila njegov obraz s solzami.

Množica ju je opazila na pragu ter ju začela sramotiti.

—Stopi notri — jo je silil Pascal. — Kljub vsemu. Oče je usmiljen in dober človek.

Zaklenil je vežna vrata ter se odpravil žnjo proti pisarni.

Melanija se je ustavljala. Sedaj je vendar ne sme predstaviti polkovniku. Sedaj po porazu? Ne, ne, preveč se ga je bala . . .

Toda brez besede je obstala, kajti v vratih koncem hodnika je stala visoka moška postava. Tam je stal, kot da bi jo čakal.

Melanija je prebledela, kot da bi ji vsa kri izginila iz žil.

* * *

Polkovnik je stal na hodniku ter začudeno gledal tujko.

— To je moja žena — je rekel Pascal s tresočim glasom. — To je Melanija, dragi oče. Odpusti nama. Presenetiti sem te hotel. Prepričan sem, da bi bil nama odpustil, če bi bil danes izvoljen. Hotel sem ti predstaviti mojo ženo, mojo dobro Melanijo, ki te tako ljubi in zastran te ljubezni zaslužil, da jo spoštuješ.

Melanija je jokala. Bila je zbegana. da si ni upala naprej.

— Odpustite mi, gospod polkovink — je rekla in sklonila glavo Pascal me je sili, da sem prišla v Libourne. — Jaz nisem — — jaz nisem — — imela pojma o tem. Prosim, odpustite mi.

Mukoma je izpregovorila te stavke. V svoji zelenkasti obleki je bila res mična. Tudi polkovniku se je začelo tajati sree.

— Vstopite — je rekel. — Njegov glas pa ni bil ničkaj osoren.

Melanija je vstopila omahujočih korakov. Niti glave si ni upala dvigniti.

— Ko sem slišala streljanje — je začela znova pripovedovati — sem si misilla — sem se bala za Pascala — ker dobro vem, kako je razburljiv — — — sem vprašala, kje je vaša hiša — — — sem prišla pod okno — — nehote sem zakljicala Pascalovo ime . . . Komaj slišno sem ga poklicala, misleč, da me bo samo on slišal . . . Prosim vas, odpustite, takoj bom šla — — —

— Ne, ne, — je odvrnil polkovnik ter ji ponudil stol. — Sedite. Prenevarno bi bilo za vas v razburjeni ljudski množici. — Sedite, sedite, prosim vas.

Ni se več branila in sedla čisto na rob stola, kot otrok, ki se sramuje svoje okolice.

Polkovnik jo je natančno motril s svojimi ostrimi majhnimi očmi. Bil je izvanredno presenečen, ko je videl pred seboj tako priprosto ,boječo, dobro ženico. Nekaj mu je rekla, da ta ženska ne more biti slaba. Torej to je tista copernica, ki mu je začarala sina? Torej to je tako grdo proklinjal? Čudno, čudno. Čisto drugače si jo je predstavljal. Mislil je, da je velika, močna, da ima rdeče lase, da je vsa napudrana in vsa v zlatu.

Prenesto, kako se more človek motiti.

Potrkalo je na vrat, in vstopil je dr. Minvielle, vdan družinski prijatelj. Bil je tak kot mrlič.

— Moj ljubi, moj ubogi gospod Aubier — je rekel ter stisnil Pascalu roko.

Polkovnik ni hotel, da bi bil še kdo prisoten, vsled česar je rekel sinu, naj odpelja zdravnika v sosednjo sobo.

Melanija je preplašeno pogledala. Njen mož je odšel? Zardela je in zaklicala:

— Pascal!

Bala se je. Za nič na svetu bi ne hotela biti s polkovnikom sama.

— Le pomirite se — ji je rekel polkovnik smeje. — Saj nisem še nikogar požrl. Kako vam je ime? Melanija, kaj ne?

— Da, gospod polkovnik — je rekla bolj mrtva kot živa.

— Vi ste Bretonka, kaj ne?

— Da, gospod polkovnik. — Iz Malireca sem.

— Ali ste danes dospeli v Libourne?

— Ne, gospod polkovnik, včeraj popoldne ob petih.

— Glej, glej. — Kje ste pa prenočili?

— V hotelu Paris, gospod polkovnik.

— To je še precej dober hotel.

— Da, gospod polkovnik.

Pri tem jo je neprestano gledal s svojimi ostrimi očmi. Vprašal jo je še o marsičem, samo da je govorila. Na ta način je hotel prodreti v njeno notranjost, v najtišje kotičke njenega srca.

— Ali že dolgo časa niste bili doma?

— Odkar sem se poročila.

— Zakaj pa niste nikdar šli domov obiskat svoje sorodnike?

— Saj bi rada šla, da bi — — —

— Kaj da bi? . . .

— Da bi prosila svojo staro teto, če bi hotela meni in Pascalu kaj pomagati.

— Ali vam je teta kaj pomagala?

— Da, dala mi je pet tisoč frankov.

— Ah, da. Vaš oče si je sam vzel življenje?

— Da, — je odvrnila Melanija in globoko zavzdihnila.

— Ali ima vaša teta še koga?

— Da, nekega nečaka v Dinanu.

Polkovniku je začela ugajati ta mlada ženska, katero je že tolikokrat pošiljal k vragu.

— Povejte mi prav popravici, ali ste me ali me pa niste smatrali za divjaka? Gotovo so vam pripovedovali, da sem slab človek?

— Nikakor ne, gospod polkovnik.

— Zakaj se pa tresete pred menoj?

— Saj se nič ne tresem.

— Čakajte bom videl. — Dajte mi roko.

Strahoma mu je ponudila svojo malo ročico.

— Da, morda se tresem — je priznala zmedeno. — Toda imam tudi dovolj vzroka, ker ste se gotovo jezili name.

Polkovnik je odvrnil s kolikor mogoče nežnim glasom:

— Je že mogoče. Toda sedaj sem veliko manj jezen na vas kot pa prej.

— Oh, gospod polkovnik, ali je to res?

— Odpustite mi, toda strašno bi bila srečna . . .

(Dalje prihodnjič.)

Begun.

Rad. Peterlin-Petruška.

(Iz mojih spominov.)

Ko sem prvič zbežal, je bila že pozna jesen. Nastopili so hladni, deževni dnevi, ki so ubijali že v začetku vso podjetnost in vztrajnost. Brez denarja, brez dela, brez znancev sem se vlačil tri dni po cetinjskih ulicah in okolici, spal kjerkoli in kakorkoli, si nabraz golazni in slednjič sem v obupu potrkal na vrata avstrijskega konzulata.

Denarja mi niso dali, le protokol so sestavili. Svetovali so mi, naj se vrnem, ker za tri dni itak nič ne bo in mi naročili, naj pridem ob eni pred pošto, da dobim vozni listek do Kotora.

Kaj hočete: težko je bilo in vdal sem se v voljo božjo. Ob eni sem bil pred pošto. Sram me je bilo v sreu in ne vem, kaj bi naredil od veselja, če bi mi kdo dal vsaj par kronic, da bi mogel poštnemu vozu in konzulu in Avstriji za vedno obrniti hrbet. No, nič takega se tisti trenotek ni zgodilo, le konzulov sluga je prišel z voznim listkom, katerega pa ni dal meni, temveč postiljonu. Sedel sem v poštni voz in odpeljali smo se proti Njegošu.

Z menoj sta se vozila dva Črnogorca. To sta bila tedanji tajnik, poznejši justični minister Savljič, ki je bil nato zastrupljen in nečak kralja Nikole, mladi vojvoda Stevo Petrovič-Njegoš. študent heidelberškega vseučilišča, ki je par let pozneje umrl na jetiki. Seznanili smo se. Svetovala sta mi, naj izstopim v Njegošu in se vrnem v Cetinje, če, da mi bosta onadva preskrbela službo itd. Toda jaz sem rekel, da sem sklenil vrniti se, toda ako bi moral zbežati drugič, tedaj prosim nujne pomoči. Malo nejevoljna sicer, sta mi to iskreno obljubila.

Na obali v Kotoru sem se poslovil ter izstopil in šel peš skozi vrata v mesto. Tam me je spoznal neki štajerski vojak nemškutar. Zbežal je hitro na glavno stražo, pripeljal seboj kakih pet vojakov z nasajenimi bajoneti in odpeljali so me v ječo.

Toda štabni profos Anton Biščan, zlata duša, Hrvat iz Zagorja, me ni hotel sprejeti. Poslal me je v vojašnico, mojo stražo pa je razmerjal in jo odpodil, češ ,da jaz doslej še nisem begun in da nima nihče pravice me zapirati me brez povelja višjih oblasti.

No, par dni pozneje me je že imel pod svojo oskrbo: prebil sem v ječi dolgih osem mesecev. Godilo je mi pa notri ni slabo. Preskrbljen sem bil, časa za premišljevanje sem imel dovolj, natihem sem pisal pesmice in črtice, učil se italijanskega jezika, bral knjige, kar jih je bilo v jetniški knižnici, posebno evangelij, in žvižgal potihem predse. V minutah dvoma pa sem se tolažil z besedami: mora že tako biti. In po takem modrovanju mi je vselej odleglo. Po par dneh me je vzel Biščan k sebi v pisarno in mi je za moj trud kupil večkrat kako čašo vina.

Glasom obsodbe bi bil moral dužiti leto več. To mi seveda ni šlo najmanj dišalo. Že v ječi sem sklenil zbežati vdrugič, za vedno. Lahko bi bil zbežal že iz ječe, toda za mi je bilo poštenjaka Biščana, ki-bi imel radi tega velikanske nitnosti. Zato sem opustil to misel.

Dodeljen sem bil šesti stotniji v Kotoru. Že prve dni sem videl, da pojde slabo. Za najmanjšo stvar sem dobil od zagrizenega Nemca stotnika deset dni zapora. poostrenega s postom, temnico in "zapestnicami". Kaj drugega tudi zasluži takšen "Slavenhetzer" za kakršnega sem veljal jaz med pangermansko navdahnjenim oficirstvom?!

— No, ne boš dolgo kaše pihal, — sem si mislil in molčal.

Neke nedelje, koncem julija leta 1902., popoldne sem šel iz mesta po cesti proti Prcanju. Od tam sem si ogledal stene gore, po katerih drži cesta iz Kotora v Cetinje. Izbral sem si najkrajšo smer. Svoje najpotrebnejše in meni najdražje stvari sem že prejšnji dan prenesel iz vojaknice k neki bratovski, kjer sem imel tudi svoj kovčeg spravljen.

Ko se je stemnilo in so že tudi po vojašnicah odtrobili deveto uro, sem pustil cesto na desni strani in se vzpel po skalovju naravnost navzgor brez vsakega pota in stezice. Plezal sem zelo oprezno, da bi ne valil izpod nig kamenja in ne vzbudil pozornosti finančne straže. Ko sem bil že par sto metrov nad Kotorom, sem si poiskal pripravno gladko in kolikor mogoče ravno skalo in legel k počitku.

Bila je krasna, jasna poletna noč. Meseca ni bilo videti, toda nebo je bilo posejano z zvezdami. Z veliko ljubeznijo sem poiskal med njimi veliki voz in malo zvezdico kraj njegove osi. Po njej sem pošiljal vedno pozdrave svojim dragim v domovino. Čutil sem se tako združenega s prirodo kakor malokdaj prej.

Od razsvetljene kotorske obale sem so prihajali kakor šumenje valov, zdaj jasno razločno, zdaj medlo, komaj slišno, glasovi koračnic in valčkov, ki jih je igrala vojaška godba.

Potem je godba prenehala in luči v mestu so druga za drugo ugasnile.

Nastopila je vseokrog taka tišina, da se je čulo korakanje straže v fortu San Giovanni onstran prepada. Kakor da me sama priroda varuje pred nadnim naskokom sovražnika, sem si mislil.

— Hal, ver da? Patrol forbaj! — se je oglasil krik straže odspodaj, zdaj s te, zdaj z one utrdbe.

Jaz sem se čutil tako varnega med skalovjem, da sem pozabil na vse in sladko zadremal. Mrzli jutranji vetrič me je zbudil iz spanja. Planil sem kvišku. Bilo je še temno, le nad Lovčenom je temno nebo pobledelo in mrak je postajal prozornejši.

Stopil sem hitreje. Da bi ne zašel na cesto, sem zavil malo bolj na levo v plazovje, kvišku po jarku, koder nosijo Črnogorci sneg in drva v Kotor. No, stezi se nisem približal takoj, temveč šele pod vrhom. Danilo se je. Srečal sem Črnogorca s tovorom na hrbtu, ki je spešil v dolino. Stopil sem k njemu, ga pozdravil in vprašal:

— Ali je še daleč do meje?

Brez vprašanja me je razumel, stisnil roko in pokazal na steber kraj ceste, sto korakov od naju.

— Evo ti granice! Sretan put!

Še ozrl se nisem več na Kotor, temveč urnih nog sem jo mahnil naprej proti Njegošinu in Cetinju.

Najstarejša banka.

Najstarejša banka, o kateri ve poročati evropska finančna zgodovina, je bila, kot prva banka v Benetkah, ustanovljena leta 1770. V tem času je vojevala benečanska republika zaradi spornih ozemelj v Dalmaciji srdite boje z Grško. Da bi te vojne uspešno vodila in zaključila, je bilo seveda treba obilo denarnih sredstev; zato so ustanovii v glavnem mestu republike institut "Camera degli Imprestiti". Ta zavod je bil čisto pravilna naeijonalna banka (istovetna z našo Narodno banko"), ki je prva v Evropi razpisovala obrestujoča državna posojila.

Ravno iste posle je imela 200 let pozneje v l. 1349 ustanovljena banka v Barceloni. Tej so sledile banke v San Giorgio in v Genovi (leta 1408) in pozneje v Rotterdamu in Hamburgu; ustanovljeni sta bili leta 1600. V letu 1694 sledi London z Angleško banko. Francoska banka pa je pričela s poslovanjem šele leta 1700. Razven teh državnih bank je bila ustanovljena še cela vrsta drugih privatnih bančnih institutov, kot n. pr. svetovno znano Žirobanka v Rialto, ki so jo ustanovili leta 1584. Ta je poslovala s strankami dnevno od 12 ure opoldne naprej in je bila štirikrat na leto dva ali tri dneve zaprta radi inventarnega štetja in drugih internih poslov. Med privatnimi firmami, ki so nastale tisti čas v Italiji, je zaslovela kot največji kreditni institut družba Tamossi, ki je pa prenehala že leta 1757.

Nazadovanje porodov v Angliji.

Tudi v Angliji je opažati v zadnjem času občutno nazadovanje porodov. Iz stitističnih podatkov, ki so na vpogled, je razvidno, da se je rodilo v drugi četrtini tega leta na ozemlju Velike Britanije 196,831 otrok, kar znači napram istemu času v preteklem letu nazadovanje za 3719 duš. To je najmanjše število novorojenčkov, ki ga srečamo v Angliji izvzemši leta svetovne vojne.

Ker ni pazil na besede.

Posestnik M. B. je imel pri hiši nekaj delavcev, ki so mu popravljali hišni plot. Ker jih ni prijavil okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, so orožniki stvar naznanili. M. B. se je tozadevno sicer opravičil, vendar pa je v svojem pismu na urad zagrešil nerodnost, da se je med drugim tudi izrazil, "da se mu čudno zdi, zakaj samo v njegovem kraju orožniki kaj takega opazijo". Radi teh neprevidnih besed so mu ljubljanski sodniki naložili globo 100 dinarjev ali pa 5 dni zapora.

Izšla je nova izdaja

'PESMARIGA GLAZBENE MATICE'

Zbori za štiri moške glasove.

Uredil MATEJ HUBAD

Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje sledeče pesmi z notami:

1. Na dan; 2. res oženil bi se; 3. Kazen; 4. Kmečka pesem; 5. Vasovalec; 6. Na trgu; 7. Pesem o beli hišici; 8. Prošnja; 9. Dan slovanski; 10. Tihi veter od morja; 11. Še ena; 12. Povejte, ve planine; 13. Sijaj, solnčice; 14. Lahko noč; 15. Deklica mila; 16. Slanca; 17. Vabilo; 18. Pastirček; 19. Rožmarin; 20. Cerkvica; 21. Prošnja; 22. Imel sem ljubi dve; 23. Danici; 24. Savska; 25. Oblaček; 26. Planinska roža. 27. Hercegovska; 28. Ljubezen in pomlad; 29. Rožica i slavulj; 30. Naša zvezda; 31. Lahko noč; 32. Pod noč; 33. Kaj bi te prašal; 34. Bože pravde; 35. Na grobih; 36. Nad zvezdami; 37. Vabilo; 38. UslišI nas; 39. Na morju; 40. Pastir; 41. Slovenska zemlja; 42. Barčica; 43. Oblaček; 44. Utopljenka; 45. Potrkali na okno; 46. Glas Grobovu; 47. Katrica; 48- Deklica, ti si jokala; 49. Jaz bi rad rudečih rož; 50. Zdravica; 51. V mraku; 52. Lepa naša domovina; 53. Vigred se povrne; 54. Vinska; 55. Oj dekle, kaj s tak žalostna; 56. Slanica; 57. Oj, te mlinar; 58. Pojdam v rute; 59. Slovenac, Srb, Hrvat; 60. Naša zvezda; 61. V slovo; 62. Izgubljeni cvet; 63. Sanak spava; 64. Glejte, kako umira praviční; 65. Naprej; 66. Kje dom je moj, 67. Hey Sloveni. 71. Domovini; 72. Sokolska; 73. Jadransko morje; 74. Popotnikova pesem; 75. Domovina; 76. Slovenski svet, ti si krasen; 77. U boj; 78. Večer na Savi; 79. Zrinsko, Frankopanka; 80. Što čutiš, Srbine tužni?; 81. Pobratimija; 82. Pomlad in jesen; 84. V tihi noči. 85. Milica; 86, Njoj; 87. Njega ni; 88. Pod oknom; 89. Prva ljubezen; 90. Lahko noč; 91. Pri oknu sva molče slonela; 92. Strunam; 93. Slovo; 94; Strunam; 95. Prošnja; 96. V ljubem si ostala kraji; 97. Pod oknom; 98. Ljubezen in pomlad; 99. Lahko noč; 100. Raztanek; 101. Svračanje; 102. Tam, gdje stoji; 103. Prelja.

Cena s poštnino $3.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street New York

Kretanje parnikov - Shipping News

24. oktobra: Paris, Havre; Pres. Monroe, Cherbourg.
25. oktobra: Thuringia, Hamburg; Cosombo, Genoa.
27. oktobra: Homeric, Cherbourg; Orbita, Cherbourg, Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen; Vendam, Boulogne.
30. oktobra: Resolute Cherbourg, Hamburg. Mauretania, Cherbourg.
31. oktobra: Pittsburgh, Cherbourg, Bremen; Bremen, Bremen; America, Genoa; Bevedere, Trst.
1, novembra: Hansa, Hamburg.
. novembra. Majestic, Cherbaurg; Rotterdam, Boulogne; Pres. Fillmore, Bremen.
. novembra: Berengaria, Cherbourg.
7. novembra: Belgenland, Cherbourg; Suffren, Havre; Pres. Polk, Cherbourg; Seydlitz, Bremen; Conte Rosso, Genoa.
. novembra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg; Pittsurgh, Cherbourg, Hamburg.
10. novembra: Leviathan, Cherbourg; Martha Washington, Trst; Olympic, Cherbourg; Derfflinger, Bremen; Orca, Cherbourg, Hamburg; Albania, Cherbourg.
13. novembra: Aquitania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg, Hamburg.
14. novembra: Paris, Havre; Zeeland, Cherbourg; Pres. Adams, Cherbourg; Yorck, Bremen.
15. novembra: Westphalia, Hamburg.
17. novembra: America, Cherbourg, Bremen; Orduna, Cherbourg, Hamburg; Chicago, Havre; Ryndam, Boulogne; Muenchen, Bremen.
20. novembra: Duilio, Genoa.
21. novembra: Canpoic, Cherbourg, Bremen; Pres. Van Buren, Cherbourg.
22. novembra: Mount Clay, Hamburg.
24. novembra: Majestic, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Ohio, Cherbourg, Hamburg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen; New Amsterdam, Bourogne; Tyrrhenia, Cherbaurg.
27. novembra: Berengaria, Cherbourg.
28. novembra: Pres. Garfield, Cherbourg.
29. novembra: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Mongolia, Hamburg.
0. novembra: President Wilson, Trst.
. decembra: Leviathan, Cherbourg; La Savoie, Havre; Olympic, Cherbourg; Veendam, Boulogne.

CUNARD ANCHOR

V Jugoslavijo u 9 dneh.

Vsak torek odplaje eden morskih velikanov

ALI NAMERAVATE DOBITI ROJAKE V AMERIKO?

6426 JUGOSLOVANOV BO LETOS PRIŠLO V DEŽELO.

Naj Cunard proga pomaga Vašim rojakom, da dobijo liste, viziranja ter jim da potrebna navodila, ki so potrebna za potovanje v Ameriko.

Vse potnike spremljajo do parnika družbini uradniki brez kakega posebnega dopačila. Potnikom, ki imajo Cunardove vozne listke, nikdar ni treba čakati, ker odpluje iz Evrope večkrat v tednu kak parnik te črte.

Vozni listki Cunard proge so veljavni za najhitrejše parnike na svetu.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na našega mestnega agenta.

AQUITANIA ..... 45,674 ton
MAURETANIA ..... 30,704 tons
BERENGARIA ..... 52,022 ton

Razkošne kabine 3. razreda z 2-4-6 posteljami. Prekrasne jedilnice, kadilnice in počivališča. Pokrit krov za šetanje. Domača kuhinja. Domača udobnost. Brezskrbnost.

Nakaznice denarja potom Cunard, izplačljive v Jugoslaviji hitro, sigurno zaupno. Za karte in nasvete vprašajte pri najbližjem agentu v svojem kraju.

CUNARD ANCHOR LINE
25 Broadway New York.

French Line
Compagnie Générale Transatlantique

New York, Plymouth, Havre, Paris
PARIS .... 24. okt.; 14. nov.; 12. dec.
SUFFREN ..... 7. nov.

New York, Havre, Paris
ROUSSILLON..... 8. nov.
CHICAGO ..... 17. novembra
LA SAVOIE ..... 24. novembra

New York, Vigo [Spain], Bordeaux
LA BOURDONNAIS ..... 27. okt.

Pišite za navodila lokalnem agentu ali na glavni urad:
19 STATE STREET, NEW YORK

V in iz Jugoslavije na vladnih parnikih Združenih držav.

POTUJTE udobno pod zaščito vlade Združenih držav. Hitri parniki, izborna hrana, velike kabine, posebni prostori za zakonce in družine, vsakovrstne udobnosti; za svoj denar ne morete dobiti več. Odplutja dvakrat na teden v Bremen in druga pristanišča.

S. S. Pres. Roosevelt ..... 23. okt.
S. S. Pres. Harding ..... 27. okt.
S. S. Pres. Fillmore ..... 3. nov.
S. S. Leviathan ..... 10. nov.
S. S. America ..... 13. nov.
S. S. Pres. Arthur ..... 5. dec.
S. S. Geo. Washington ..... 13. dec.

Za natančne cene in navodila pišite na

United States Lines
45 Broadway New York City
Lokalni zastopniki v vseh mestih.
Upravitelji za
U. S. SHIPPING BOARD

Izdaje sv. pisma.

Homerjeva "Ilijada" in "Odiseja" so prevedene na dvajset jezikov, Shakespearjeva dela so doživela večjo čast: prevedena so na 40 živih jezikov. Toda knjiga, ki je doživela največje število izdaj in ki je prevedena na največje število jezikovd, je sv. pismo. Samo angleško biblijsko društvo je izdalo sv. pismo v 558 različnih je število jezikov, je sv. pismo. prevedeno na okoli 800 jezikov.

POTOVALNI ZASTOPNIKI,

kateri so pooblaščeni nabirati naročnino za "Glas Naroda", so:

Joseph Černe, Anton Simčič in Joseph Smalzel.

Upravništvo.

Harmonike

Ako želite imeti res dobro in trpežno slovensko, nemško ali kromatično harmoniko, obrnite se na znano tvrdko za pojasnilo ali pa pridite osebno.

LUBASOVE

Harmonike vseh vrst imam tudi v zalogi in sem sedaj edini zastopnik teh Pišite po cenik.

Se vam uljudno priporočam.

Anton Mervar

6921 St. Clair Avenue Cleveland, O.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem

Uprava "Glas Naroda"

ROLE za PIANO

SLOV. IN HRVATSKE dobite edino pri:
NAVINŠEK-POTOKAR
331 Greene St., Conemaugh, Pa.
PIŠITE PO CENIK.

RAVNOKAR JE IZŠLA

NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA

Najnovejša ilustrovana izdaja
Vsebuje 308 strani.
Cena s poštnino $2.—
SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York City, N. Y.

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

KDOR je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje, Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Tudi oni ki še niso ameriški državljani, morejo potovati v stari kraj na obisk, toda potrebno je, da se povrnejo tekom šestih mesecev in so pripuščeni brez vsake neprilike v to deželo.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali pa svojca iz starega kraja, naj nam piše za pojasnila in navodila. Jugoslovanska letna kvota znaša 6426 novih priseljencev.

Za potne stroške izplačuje po našem naročilu JADRANSKA BANKA tudi v dolarjih.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York
Glavno zastopstvo Jadranske banke.